1893 80 років 1973
Служи Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
(201) 434-0237
(201) 434-0807
УНСоюзу: (201) 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
(212) BArcly 7-4125
УНС: (212) BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 216. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 28-го ЛИСТОПАДА 1973 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, NOVEMBER 28, 1973 No. 216. VOL. LXXX.

В Міннеаполісі відбулася Конвенція Української Католицької Молоді Епархії св. Миколая

Міннеаполіс. (К.) — Під кличем „Наш обряд це наша спадщина — зберігаймо його", відбулася тут 23-25-го листопада ц. р. п'ята річна Конвенція Української Католицької Молоді Епархії св. Миколая. Конвенцію організувала Організація Української Католицької Молоді парафії св. Константина під патронатом Владики Ярослава Габра і під духовою опікою о. крилошанина д-ра С. Князя.

В нарадах взяло участь 150 реєстрованих учасників, в тому велика кількість осіб з 3-ого і навіть 4-го народженого в Америці покоління, котрі репрезентували 14 парафій Епархії в містах: Чікаґо, Дірборн, Міч., Воррен, Міч., Дірборн Гайтс, Міч, Гемтремк, Міч., Мінстер, Інд., Міннеаполіс і Сент Полл, Мінн. та Омаґа, Небраска. Було велике число гостей, навіть з таких далеких місцевостей, як Філядельфія, Стемфорд і Едвардсвілл, Па. Тісно пов'язані з кличем Конвенції доповіді виголосили о. д-р Романа Даниляк, канцлер Торонтської Епархії в заступстві Владики Ізидора Борецького, котрий виїхав до Риму, о. Михайло Бойчук, духовний опікун української католицької молоді в Манітобі, Петро Стасів, директор української католицької школи в Детройті, Орися Бурдяк член доброчинної організації ВІСТА і член редакції „Нова Зоря" та С. Поступак від Ліґи Українських Католиків Америки.

Конвенція отримала привіти від Верховного Архиєпископа і кардинала Йосифа Сліпого, Владики Ярослава Габра з Риму, губернатора стейту Міннесота Венделла Андерсона і від Союзу Українських Студентських Товариств (СУСТА). В своїх рішеннях Конвенція привітала теперішній Синод наших єпископів в Римі та заявила, що Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа уважає Патріярхом Української Католицької Церкви і при тому висловлює йому повну підтримку у заходах для формального завершення УКЦеркви патріярхатом та в його змаганнях в обороні Української Католицької Церкви і українського народу. Конвенція висловила також підтримку українському народові в його боротьбі за релігійну і політичну свободу. Зібрані винесли цілий ряд постанов, які закликають до збереження Української Католицької Церкви і української культурної спадщини в Америці. Стверджено також, що Церква є найважливішим джерелом сили української спільноти і її треба зберігати, розбудовувати і для неї працювати. Моральним обов'язком молоді є, зберігати, вивчати і поширювати український обряд. Українська мова є і повинна бути головною мовою в Українській Католицькій Церкві.

З огляду на те, що в багатьох наших парафіях небагато робиться для вивчення українського обряду і культурної спадщини, Конвенція своїми резолюціями звертається до церковної Ієрархії поробити заходи в парафіях для вивчення рідного обряду, історії церкви і національної культурної спадщини. Для цієї справи є необхідним приготовити підручники, виготовлені спеціялістами в цих ділянках. В кожній парафії треба створити Організацію Української Католицької Молоді. Для координації праці між парафіями покликано до життя централю епархіяльну управу української католицької молоді з осідком в Міннеаполісі до наступної конвенції, яка відбудеться в Омаґа, Небраска.

Організації Українського Визвольного Фронту Нюйоркської Округи відбули свої наради

Ню Йорк. Минулої суботи і неділі — 24 і 25-го листопада ц. р., Організації Українського Визвольного Фронту стейтів Ню Йорк, Ню Джерзі і Конектикат відбули тут свої наради. В нарадах, чи краще, в Окружній Конференції, яка відбувалась у власному будинку ООУВФ, взяло участь 65 представників Відділів і Осередків, 15 членів Головних Управ ООЧСУ, ОЖ ОЧСУ, СУМА, АБН і ТУСМ та 12 гостей. Вони заступали Відділи в Ню Йорку, Нюарку, Ірвінґтону, Пассейку, Джерзі Ситі, Ню Бронсвіку, Асторії, Брукліні, Гемстеді і Бейоні. Нарадами проводила Президія, що складалася з голів названих Головних Управ ОУВФ — проф. І. Вовчук, Д. Степаняк, мґр Е. Гановський, Я. Косановський, А. Лозинський, — міняючись у веденні конференції. Протокол списувала М. Пятка. У першому дні нарад учасники вислухали дві програмові доповіді, що їх виголосили голова Г. У. ООЧСУ проф. І. Вовчук і голова Г. У. СУМА мґр Е. Гановський. Перший дав докладну аналізу внутрішньої української політики, заторкуючи такі справи, як II СКВУ, УККА, Гарвардський Центр, молодь, культура і ін., звертаючи увагу на сконцентрований наступ на українську еміграцію большевицької Москви та закликав представників Відділів і Осередків „зберігати і спільність дії в наших громадах", бо це запорука наших успіхів в майбутній праці. Мґр Е. Гановський звертав увагу, на виховання молоді і зберігання та розбудову виховних центрів і виховно-відпочинкових таборів, наголошуючи конечність тіснішої співпраці між поодинокими частинами ОУВФ. Пані Д. Степаняк і А. Лозинський говорили про ділення праці, що їх провели чи задумують провести їхні організації. Останній зачитав пляни праці К. У. ТУСМ на 1974 рік. Над доповідями відбулася основна дискусія, в якій брали участь понад 20 осіб. Закінчуюче слово в першому дні виголосив проф. І. Вовчук. Після перерви о год. 5-ій вечором проф. І. Вовчук з рамени Українського Народного Університету виголосив політичну доповідь на тему: „Українська визвольна справа в сьогоднішній дійсності". Вечором проводив д-р С. Галамай, присутніх біля 100 осіб.

Другого дня, 25-го листопада кожна з названих організацій відбула свої окремі наради, обговорюючи внутрішні справи кожної організації зокрема. При тому вислухано докладних звітів представників Відділів і Осередків та продискутовано запропоновані Головними Управами пляни праці на наступний рік.

ОБГОВОРЕННЯ ДРУГОГО СКВУ В ЛМКЛЮБІ

Ню Йорк. — Голова Спілки Українських Журналістів Америки і делегат на 2-ий Конґрес СКВУ, ред. Іван Кедрин, поділиться своїми враженнями з цього Конгресу в місцевому Літературно-Мистецькому Клюбі в п'ятницю, 30-го листопада ц. р. Після доповіді — дискусія та спостереження інших учасників Конгресу. Вечір закінчиться товариською гутіркою при каві. Початок — год. 7.30 вечора.

Конґрес ЗСА ще розгляне ряд важливих справ перед відпусткою

Вашингтон. — Перед відходом на Різдвяну відпустку Конґрес ЗСА мусить полагодити ряд важливих справ. Наприклад, у понеділок, 26-го листопада, Сенат розпочав дискусії в справі номінації Джералда Форда на пост віцепрезидента ЗСА. Ця справа була передана цілому Сенатові Комісією правил, яка у вівторок, 20-го листопада одноголосно схвалила цю номінацію. Палата Репрезентантів правдоподібно голосуватиме в справі номінації Форда в четвер, 6-го грудня. Існують всі вигляди, що Джералд Форд, лідер Республіканської меншости в Палаті, буде затверджений на пост віцепрезидента ЗСА обома Палатами Конґресу ще перед Різдвом.

Палата Репрезентантів цього тижня також голосуватиме над законопроєктом, який надав би президентові Ніксонові надзвичайні повновласті встановляти різного роду заходи для ощадження пального. Подібний законопроєкт був вже схвалений Сенатом у понеділок, 19-го листопада. Правдоподібно будуть різниці між законопроєктами обох Палат Конґресу. Ці розбіжності мусітиме полагодити спільна комісія обох Палат. Таким чином, законопроєкт буде переданий президентові Ніксонові для підпису щойно десь в половині грудня.

Перед відходом на Різдвяну відпустку Конґрес правдоподібно голосуватиме також в справі затвердження сенатора Вілліяма Саксбі на пост генерального прокуратора ЗСА. Сенатор Саксбі мав би зайняти пост, з якого кілька тижнів тому зрезиґнував Елліот Річардсон, у зв'язку зі звільненням президентом Ніксоном спеціяльного Вотерґейтського прокуратора Арчибалда Кокса.

Президент Ніксон передав судді Сіріці Вотерґейтські записи

Вашингтон. — Після чотирьох місяців судових розправ і апеляцій президент Ніксон у понеділок, 26-го листопада, передав федеральному судді Джонові Сіріці сім Вотерґейтських магнетофонних записів. Сіріка тепер має переслухати їх і передати великій лаві присяжних ті частини, які лава потребує для розгляду кримінальних аспектів Вотерґейтської афери. Інші частини, зв'язані з питанням безпеки країни, Сіріка надалі залишить в тайні. Крім магнетофонних стрічок Білий Дім передав також 22-сторінкову аналізу цих записів. Передаючи всю цю документацію судді Сіріці, Білий Дім просив його не передавати великій лаві присяжних записів трьох розмов президента Ніксона зі своїми дорадниками, бо ці розмови заторкали не тільки Вотерґейтську аферу, а також цілком інші справи. Білий Дім вважає, що передання цих стрічок лаві присяжних нарушить принцип конфіденційности розмов Президента. Крім того, адвокати президента Ніксона заявили, що в цих трьох розмовах Вотерґейтська справа була заторкнена тільки мимоходом. Тепер Сіріка має рішити, чи має передати ці три розмови великій лаві присяжних, чи ні.

Первісно суддя Сіріка мав дістати від президента Ніксона 9 магнетофонних записів, але три тижні тому Білий Дім повідомив, що з технічних причин не були записані на магнетофонну стрічку розмова Президента з колишнім генеральним прокуратором Джоном Мічеллом із 20-го червня 1972 року та розмова з колишнім правним дорадником Джоном Діном, яка відбулася 15-го квітня 1973-го року. Крім того, у середу, 21-го листопада, адвокат Білого Дому Джей. Фред Базгардт повідомив суддю Сіріку, що в середині записаної розмови президента Ніксона з його дорадником Г. Р. Гальдерманом, яка відбулася 20-го червня 1972 року, існує 18-хвилинна прогалина. Минулого понеділка секретарка Президента Ровз Мері Вудс заявила в суді, що ця 18-хвилинна прогалина була спричинена нею. Вона сказала, що коли в кінці минулого вересня та на початку жовтня переслухувала Вотерґейтські магнетофонні записи та робила з них транскрипції, то нехотячи стерла зі стрічки цю частину розмови.

Того самого дня, коли особиста секретарка президента Ніксона свідчила в справі цієї 18-хвилинної прогалини в магнетофонному записі, сенатська Вотерґейтська комісія повідомила, що відкладає свої переслухування аж до початку 1974-го року.

Астронавти виконали деякі направи на „Скайлебі"

Гюстон, Тексас. — Космічні інженери повідомили, що в неділю, 25 листопада, а також і в понеділок, астронавти третьої залоги „Скайлебу" виконали ряд направ на цій велетенській космічній лябораторії та перевірили деякі інструменти, за допомогою яких переводитимуть різні досліди. Наприклад, астронавти Джералд Карр, ВілліямПовґ і Едвард Гібсон інсталювали нову частину до телескопічного фотоапарату, яким робитимуть знімки з поверхні Сонця. Цей фотоапарат, один із багатьох на „Скайлейбі", перестав функціонувати під час перебування на цій космічній лябораторії другої залоги астронавтів. У неділю, 25-го листопада, астронавт Повґ також перевірив фотографічну систему, яка буде уживана для фотографування поверхні Землі. Того самого дня астронавт Карр, командант залоги, направив і перевірив ультрафіолетні фотоапарати, за допомогою яких робитимуть знімки з блискучої комети Когутеки, коли вона в грудні ц. р. наблизиться до Сонця. Науковці сподіваються, що з цих знімок можна буде встановити складники цієї комети. За останніми інформаціями, третя залога, яка була запущена в космос у п'ятницю, 16-го листопада ц. р., має перебути на „Скайлебі" 84 дні. Таким чином, астронавти цієї залоги можуть побити дотеперішній рекорд безперервного перебування людини в космосі, встановлений другою залогою „Скайлебу", яка на цій космічній лябораторії перебула 59 з половиною дня. Крім фотографування поверхні Землі, Сонця та комети Когутека, астронавти третьої залоги мають досліджувати вплив безвагомости на людський організм, вплив безвагомости на фізіологічні функції великого числа молів, яких привезли зі собою на „Скайлеб" і виконати ряд інших експериментів.

АМАЛЬРИК ПЕРЕБУВАТИМЕ В МАҐАДАНІ

Москва. — За інформаціями, що їх передав для преси П. Літвінов, відомий російський дисидент, син кол. совєтського міністра закордонних справ, Андрій Амальрик перебуватиме на трирічному засланні на Далекому Сході в Маґаданському районі. Як відомо, совєтський суд, враховуючи стан здоров'я Амальрика, звільнив його з ув'язнення, заміняючи ув'язнення на заслання.

В АЛЬЖИРІ ПОЧАЛАСЯ АРАБСЬКА ВЕРШИННА КОНФЕРЕНЦІЯ

Альжир. — Шоста з черги вершинна конференція голів арабських держав та провідних політичних діячів почалася 26 листопада у середземноморській альжирській відпочинковій місцевості Стауелі з метою узгіднити політику арабських держав щодо Ізраїля. Ця конференція має особливе значення з уваги на недавно закінчену чергову арабсько-ізраїльську війну і на єгипетсько-ізраїльські переговори, а також на заповіджену на 18 грудня ц. р. мирну конференцію між Ізраїлем, Єгиптом та Сирією. Інший аспект конференції — це уточнення способів максимального використання нафти як найефективнішої зброї у боротьбі з Ізраїлем, спрямованої проти всіх цих держав у світі, які підтримують Ізраїль. Про ці завдання конференції говорив при її відкритті альжирський президент Г. Вумедієн, а відтак генеральний секретар Арабської Ліги Магмуд Ріяд. Обидва промовці заявляли про рішеність арабського світу продовжувати боротьбу з Ізраїлем з метою привернення повних прав палестинським арабам. Обидва вони наголошували також важливість нафти як зброї у цій боротьбі. У цьому ж тоні промовляли інші арабські лідери, хоч вже на самому початку виявилися розбіжності у поглядах на питання про те, як далеко араби можуть посунутися з нафтовим ембарґо, щоб не пошкодити власним інтересам. В той час, наприклад, коли речник саудійсько-арабського короля Файсаля займав дуже непримирну позицію, то вже представник Кувейту остерігав перед крайностями у ході користування нафтою як зброєю, а туніський президент Бурґіба відзначав, що нафта може виявитися „двосічним мечем".

З цього погляду знаменним є становище урядової альжирської газети „Ель Мужагід", яка у редакційній статті пропонує обережність у стосуванні нафтового ембарґо та вимагає, щоб розрізнювано між ворогами і приятелями. Про „елястичну" нафтову політику говорив також речник Єгипту Тагсін Башір, заявляючи, що нафтову зброю араби повинні вживати за точним пляном і не допускати до цього, щоб у висліді ембарґо терпіли ці держави, які допомагають реалізувати резолюцію ОН щодо Ізраїля та звільнення арабських територій. Цікаве становище займають арабські держави до питання достави нафти Родезії, Південній Африці і Портуґалії. В цьому випадку вони рішені солідаризуватися з африканськими муринськими державами, які виступають проти цих країн. мовляв, вони є речниками европейського колоніялізму. Арабська солідарність з африканськими чорними державами зумовлена цим, що ці держави висловилися у підтримку арабських вимог в Палестині і проти Ізраїля.

Політичні коментатори вважають, що ця арабська вершинна конференція може мати далекойдуче значення на відтинку подій на Близькому Сході. В цій конференції беруть участь 16 арабських держав, які є репрезентовані восьми президентами, чотирома шейками, одним султаном та королем Файсалем з Савдійської Арабії. Палестинський Визвольний Фронт репрезентує Ясір Арафат. На конференції не заступлені Сирія, Ірак та Лівія, уряди яких в принципі відкидають будь-які переговори з Ізраїлем, пропонуючи війну. Немає на конференції короля Йорданії Гусейна, але його репрезентує високопоставлений особистий представник.

Брежнєв прибув до Індії з офіційною візитою

Ню Дельгі. — 26 листопада совєтський комуністичний лідер Л. Брежнєв почав свою, давно і голосно рекламовану совєтською пресою, п'ятиденну офіційну візиту Індії. Не менше реклямованою була ця візита і з індійського боку, чому дала вислів Індіра Ганді, вітаючи Брежнєва на аеропорті і заявляючи, що його відвідини є „подією незвичайної ваги". Л. Брежнєв прибув до Індії в товаристві міністра закордонних справ СССР А. Громика, члена Політбюро Дінмохаммеда Кунаєва та голови Плянувальної комісії Н. Байбакова. Як відомо, в останніх роках зв'язки між СССР та Індією набрали особливо „теплого" характеру, зокрема після індійсько-пакистанської війни, у якій совєтська допомога для Індії відіграла вирішальну ролю. Незалежно від цього, СССР пішов на зустріч Індії у формі фінансових інвестицій, а також у формі постачання індустріяльного виряду.

За інформаціями політичних коментаторів, головна мета поїздки Брежнєва до Індії — це досягнути згоди індійського уряду на скликання загальноазійсько конференції для справ безпеки з пляном підписати договір про колективну безпеку. Немає сумніву, що йдеться тут в першу чергу про своєрідне окруження комуністичного Китаю, який разом з ЗСА підтримував Пакистан у війні з Індією. На бенкеті в його честь, Брежнєв у своїй промові відзначив, що совєтський уряд надіється на дальше поширення і поглиблення зв'язків з Індією на всіх відтинках — політичному, економічному, культурному, науковому і технічному.

Арабські повітряні пірати звільнили пасажирів

Валета, Мальта. — Непевність для 247 пасажирів голляндського пасажирського літака, захопленого арабськими повітряними піратами, закінчилася вечером 26 листопада, коли пірати погодилися звільнити всіх пасажирів в заміну за двох закладників та пальне. Мальтійські урядові чинники, які вели переговори, не могли довідатися від піратів нічого про їхні дальші пляни щодо літака, пілотів та закладників. По звільненні пасажирів і одержанні пального літак покинув Мальту. Домовлення між мальтійським урядом і піратами досягнуто тоді, коли голляндський уряд запевнив, що не доставлятиме зброї до Ізраїля і не дозволить на створення в Голляндії переходового табору для жидівських еміґрантів з СССР. Араби захопили літак в неділю в дорозі з Бейруту до Токіо. У міжчасі літак приземлювався в Дамаску, Нікозії на Кипрі та в Триполісі, Лівія. З Триполісу літак прибув до Мальти, де були переведені переговори щодо звільнення пасажирів.

В СССР ЧЕРГОВОГО ДИСИДЕНТА ЗАПРОТОРЕНО ДО ЗАКЛАДУ ДЛЯ УМОВОХВОРИХ

Москва. — „Ню Йорк Таймс" з 27 листопада інформує, що московський суд розглядав 26-го листопада справу математика-дисидента Юрія А. Шихановича і засудив його на необмежений час на перебування у закладі для умовохворих. Суд, за совєтською традицією, відбувся в неприсутності обвинуваченого, чи його адвоката, мовляв, обвинувачений не компетентний себе боронити. Дружина обвинуваченого одержала дозвіл бути на судовому розгляді справи чоловіка, але на залю суду не допущено інших заінтересованих, чи кореспондентів. В часі засідання суду, перед судовим будинком невелика група російських дисидентів під проводом академіка А. Сахарова та його дружини Єлени протестували проти засуду. Також перед будинком находилися чужинецькі кореспонденти, яких КҐБ не впустило до залі. Як висловився публічно Сахаров, КҐБ „почало холодну війну проти кореспондентів", натякаючи на сніг і мороз в Москві і на те, що кореспонденти мусіли переносити холод.

Юрій А. Шиханович перебував в ув'язненні чотирнадцять місяців і ніхто з ним не мав ніякого контакту. Поліція також не дозволила адвокатові Єлені Резніковій його відвідати, чи відтак репрезентувати в суді. Арештовано Шихановича під закидом співучасти у видаванні „Хроніки поточних подій". За інформаціями, що їх одержали кореспонденти від А. Сахарова, Шиханович був на обслідуванні у горезвісному Інституті ім. Сербського, де совєтські психіятри, згідно з пропозицією КҐБ, визнали його „умовохворим", мовляв, він захворів на „схизофренію". Очевидно, з ним сталося подібно, як з багатьома іншими дисидентами, в тому й з Леонідом Плющем з України. У своєму акті обвинувачення прокуратура покликається на свідчення Юрія Юхновця, московського робітника, який мав би брати участь у дисидентському русі, а також на свідчення Ірини Белогородської та Петра Якора, які мали б ствердити, що Шиханович допомагав поширювати антисовєтську літературу. Хоч суддя дозволив адвокатові Шихановича відвідати його в тюрмі, поліційні чинники відмовили згоди на ці відвідини.

Анна Ремик обрана на віцепрезидента Братського Конґресу Нової Англії

Бостон. — Анна Ремик, відома із своїх організаційних успіхів секретарка 238-го Відділу Українського Народного Союзу в Бостоні, була обрана на другого віцепрезидента Братського Конґресу Нової Англії на річних нарадах цієї установи, що відбулися тут в готелі Ленокс в суботу, 17-го листопада ц. р. Під час зборів виступав президент Крайового Братського Конґресу Майкл Еттел, який говорив про великий вклад і заслуги організацій в багатобічний розвиток Америки. Братські Союзи — говорив п. Еттел — дають не тільки повновартісне забезпечення, але також багато додаткових користей як для своїх громад, так і для країни. На президента Братського Конґресу Нової Англії був обраний Рудольф Песек із Чехословацького Союзу Америки. Український Народний Союз репрезентували на цих річних нарадах, крім згаданої вже пані Ремик, головна радна д-р Анна Чопик, Ілля Зілинський, В. Міґован та В. Ярош з дружинами із 238-го Відділу УНСоюзу, Дмитро Галонзка і Михайло Франківський з 307-го Відділу та Іван Волощук і Володимир Гетьманський з дружинами із 374-го Відділу.

Плянується з'їзд бібліотекарів, видавців та книгарів

Джерзі Сити. — Товариство Українських Бібліотекарів Америки плянує відбути в половині наступного 1974-го року спільний з'їзд українських бібліотекарів, видавців та керівників книгарень для обміркування видавничих проблем та кращого поширення українських книжок. З'їзд заплянований на суботу і неділю, 6 і 7-го липня, під час тижневої річної Конференції Американської Бібліотечної Асоціяції в Ню Йорку, в якій бере участь около 10.000 бібліотекарів і видавців не тільки з Америки і Канади, але й з інших країн, аналізуючи книжковий ринок та спільно плянуючи видавничі справи і програми. З'їзд українських бібліотекарів, видавців і книгарів був одною з причин відвідин та темою розмов представників ТУБА, його голови проф. д-ра Штогрина і члена Управи д-ра Олександра Соколишина в УНСоюзі і „Свободі" в понеділок, 26-го листопада.

УСІ перебрав студентські архіви, пошукує стипендиста

Ню Йорк. — Український Соціологічний Інститут перебрав від Українського Студентського Архіву-Музею матеріяли й документи, які відносяться до історії українського студентського руху. Матеріяли охоплюють кореспонденцію, книги протоколів, світлини та інші документи поодиноких студентських громад і централі ЦеСУС. Ця кількатонова збірка знайшла приміщення в новонабутому домі Українського Соціологічного Інституту в Ню Йорку. Інститут має до розпорядження одну тисячу долярів для стипендиста, який займеться впорядкуванням матеріялів, або опрацювання дисертаційної праці до історії часів та різних країн Европи. Зацікавлених архівом, студентськими громадами й українським студентським рухом, проситься звертатись на адресу УСІ в Ню Йорку 231 схід і 4 вулиця.

ВИСТАВКА ГРАФІКИ І СКУЛЬПТУРИ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Пластове Плем'я „Перші Стежі" влаштовує в днях від 30-го листопада до 2-го грудня ц. р. в Пластовому Домі при 51-46 Норд вулиця у Філядельфії — виставку графіки і скульптури в якій беруть участь: Володимир Баляс, Анатоль Білокур, Богдан Божемський, Роман Василишин-Гармаш, Яків Гніздовський, Олександер Громич, Петро Капшученко, Ніна Климовська, Мирон Левицький і Борис Пачовський. Відкриття виставки відбудеться в п'ятницю, 30-го листопада о год. 8-ій вечором.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

На порозі другого сторіччя

У цьому році минає сто років з дня заснування „Літературного Товариства ім. Шевченка", яке відтак було перейменоване на Наукове Товариство ім. Шевченка. В різних країнах українського поселення і в багатьох місцевостях відбуваються урочисті відзначування цього великого ювілею найстаршої української наукової установи, яка продовжує свою діяльність за кордонами України, бо з доручення окупаційного совєтського уряду в Україні діяльність НТШ припинено з 1939 року.

З нагоди сторіччя НТШ в Ню Йорку відбувся Ювілейний Науковий Конгрес, в якому взяла участь поважна кількість українських науковців з різних ділянок. Майже сто доповідей, прочитаних на пленарних сесіях і на сесіях окремих секцій Товариства, має свою вимову і засвідчує, що українська вільна наука, не зважаючи на всі труднощі, не тільки існує, а й успішно розвивається. Ювілейний Науковий Конгрес опрацював і прийняв відповідні резолюції, в яких зайняв становище до актуальних питань української дійсности і до місця та ролі української науки.

Треба згодитися з твердженням голови Ювілейного комітету, що НТШ — це не тільки товариство, чи установа, а „велика ідея", для здійснення якої покладено дуже багато зусиль за минулих сто років. Якщо ж ця ідея має жити у наступні роки, десятиліття і упродовж черговаго сторіччя, то ці зусилля мусять бути не менші, а можливо й більші, враховуючи незвичайно складну ситуацію, в якій знаходиться на сучасному етапі український народ

Для нікого не є таємницею факт, що НТШ із-за різних причин переживає знутрішню кризу, яка може вирішально заважити на його майбутньому, чи принаймні на успішности праці в найближчі роки. Ця внутрішня криза, яка може мати свої причини, але якої фактично нічим не можна виправдати, продовжує існувати і ми мали змогу відчути її на ювілейних святкуваннях в Ню Йорку. Конфлікти між окремими крайовими НТШ, які унеможливлюють співпрацю на форумі Головної Ради НТШ, повинні бути якнайскоріше полагоджені і повинна бути відновлена фактична єдність Товариства.

Відповідної уваги і наладнання вимагає також взаємовідношення між НТШ та іншими нашими науковими установами, зокрема з Українською Вільною Академією Наук, які мають не тільки ті самі цілі і завдання, але часто й тих самих членів та працівників. Це бо також не є жадною таємницею, що між цими установами тут і там проявляються зайві тертя, що не мають нічого спільного із звичайними та цілком нормальними і навіть побажаними конкуренційними змаганнями між людьми й установами.

Третя і чи не найважливіша справа, про яку треба згадати на початку другого сторіччя НТШ, це потреба поширення та закріплення його зв'язків із подібними чужими установами. Добрим прикладом у цьому може послужити наш Український Вільний Університет в Мюнхені, який навіть у цьому році відбув добрий десяток різних наукових конференцій в німецьких, австрійських та французьких університетах.

Це деякі з актуальних проблем, що стоять перед НТШ та його проводом на початку другого сторіччя цієї нашої найбільш заслуженої установи, якій — як це говорив її теперішній голова під час Ювілейної Наукової Конференції — наш нарід завдячує свою національну метрику, та які треба розв'язати і полагодити в найкращому інтересі самої установи та української науки і правди, яким вона вже повних сто років служить та напевно служитиме в майбутньому. І в цій її службі вона заслуговує на максимальну як моральну, так і матеріяльну підтримку всіх нас разом і кожного з нас зокрема.

Сенатор Кеннеді не певний чи кандидуватиме на Президента

Вашингтон. — Демократичний сенатор Едвард Кеннеді з Месачусетс заявив, що його родина є проти того, щоб він кандидував на пост Президента ЗСА в 1976-му році, але що це не значить, що він не буде кандидатом. Виступаючи на телевізійній програмі „Тудей", Кеннеді сказав, що справа його кандидатури є ще „відкритим питанням". Він також заявив, що коли б він рішив старатися о номінацію Демократичної партії, то певний, що родина підтримала б його рішення. Головною причиною чому мати, жінка, сестра та інші родичі сенатора Едварда Кеннеді є проти його кандидатури, є те, що його два старші брати — президент Джон Ф. Кеннеді та кандидат на пост президента сен. Роберт Ф. Кеннеді — були застрелені в атентатах.

Я. Г.

ҐОРДІЙСЬКИЙ ВУЗОЛ

В старовинному місті Ґордіюм, що віддалене біля 50 миль від теперішньої столиці Туреччини, Анкари, жила легенда про нерозв'язувальний вузол на возі селянина, який став королем. Хто розв'яже цей вузол, той стане володарем Азії, голосила легенда. 333 р. перед Христом Олександер Македонський в поході проти перського царя Дарія III переходив через це місто. Приведений до вузла і прослухавши легенду, він одним ударем меча розтяв його.

6 жовтня ц. р. почалася чергова війна між арабськими країнами й Ізраїлем. Сьогодні там перемир'я. Але до розв'язання вузла далеко. Навпаки, він затиснувся і поплутався ще більше. В перехресному зударі зустрілися там чотири сили: Ізраїль, що бореться за своє існування, арабські країни, які намагаються відібрати забрані їм Ізраїлем землі, західній світ, включно з Японією і ЗСА, які тратять господарську рівновагу без арабської нафти, і Совєтський Союз, що плянує використати скомпліковане положення і глибокі суперечності та здобути домінуючий вплив у цій частині світу.

Самі запаси нафти там великі, а її роля в сучасному житті така підставова, що витворене там критичне положення витиснуло своє глибоке тавро на подіях в цілому світі. Та діло куди поважніше. Покійний президент ЗСА, генерал Айзенгавер назвав ці терени „найціннішим і стратегічно найважливішим куснем землі". В цьому місці пригадується ґордійська легенда: хто розв'яже той вузол, стане володарем Азії, а сьогодні можна сказати: стане володарем світу.

Через те кожному ясно, чому очі цілого світу звернені на ці піски, оточені голубими морями й затоками, які заховують у своїх надрах енергію, від якої ще довгі роки залежатиме доля великої частини нашої п л я н е ти. Ставка величезна і гра за неї стає щораз гарячіша. Всім, включеним в цю гру, важко поступитися, бо одні б'ються за життя і за хліб насущний (Ізраїль, західні держави), другі за втрачені землі і свою честь — а за честь дотепер мабуть пролято найбільше крови, — третій СССР заанґажувався, втопив там завеликі ресурси і завелика сподівана добича, щоб без вичерпання всіх можливостей та безкрайнього тиску і примусу поступитися. Через те положення не лише ускладнювалося, але ставало щораз небезпечніше.

В тій ситуації ЗСА мусіли зайняти дуже виразне становище, висловитися ясно, щоб ніхто не мав сумніву, де вони стоять і звідки вже поступитися не можуть. Дня 22 листопада державний секретар Генрі Кіссінджер відбув у Вашинґтоні чергову пресову конференцію, яка фактично була повністю присвячена тій частині світу і витвореному довкруги неї положенню.

„Сталося в часі кризи на Близькому Сході, що давніше перебрані зобов'язання — ідеологічні спрямування — викликали акції, які довели до зудару тих двох (Ізраїль і арабів) сторін". Не залишається сумніву, що джерелом загостреного положення — „ідеологічні спрямування" совєтської Росії і її агресивні наміри силою, обманом, підступними маневрами насаджувати комунізм, створюючи цим базу для своїх імперіялістичних цілей. Під їхнім впливом, під впливом СССР, арабські країни, які продукують нафту, „застосували економічні натиски проти ЗСА..."

В тій ситуації американське становище не могло бути інакше, як тільки: „Я хочу заявити в імені Уряду З'єдинених Стейтів Америки, — говорив далі Кіссінджер, — що наше поступовання не піддасться таким натискам, що ми з'ясували нашу політику, ми висловили наше зобов'язання і ми будемо їх зберігати та не дамося збити поза це ніяким тиском. Я це підкреслюю тому, що політика ЗСА не визначується натисками, що їх може пробувати витворити одна, чи друга держава, але американським розумінням національно - державного добра і добра загального миру".

Дуже виразні і ще твердші слова. Вони не залишають ніяких недоговорень і неясностей. А втім, щоб ніхто не мав сумніву, то Кіссінджер в іншому місці з'ясовує: „... ясне, якщо натиски будуть нераціонально і безконечно продовжуватися, то тоді ЗСА мусять застановитися, які поробити протизаходи. Ми робили б це з винятковою повздержливістю і ми ще далі надіємося, що події не дійдуть до цього пункту".

В обличчі загрози життьових інтересів ЗСА й інших народів, в обличчі неприхованої і небезпечної експансії СССР, не залишилося іншого виходу, як це сказати і приготовлятися... ЗСА і Захід не мають місця до відступу в тому обширі і в обороні своїх інтересів на ньому. Вони осягнули крайню точку своїх можливостей і тепер: або СССР і наштовхувані ним деякі арабські країни притуплять вістря своїх виступів, або може дійти до драматичних несподіванок. Генрі Кіссінджер попередив, що ЗСА, притиснені до муру, не зрезиґнують з того роду заходів.

Таким чином перед нашими очима дійшло до постання іншого ґордійського вузла. Довгу тінь на нього кидає т. зв. „відпруження", політика зближення з Москвою, започаткована поїздкою президента Ніксона туди. Большевики, не зважаючи на це „відпруження" свідомо вможливили, а навіть наштовхували арабів на нову воєнну рунду проти Ізраїля. Тепер рішення по боці ЗСА: рятувати „відпруження", а тоді треба погодитися на зростання большевицьких впливів в цьому обширі, а тим самим на дальші компліКації і труднощі, або зробити все можливе, щоб усунути большевицьку потугу з того ключевого простору, або принаймні якнайбільше послабити її, а тоді політиці „відпруження" буде заданий дуже важкий удар. Що вибере Америка? Може частковим відхиленням заслони з тієї таємниці є остання поїздка Кіссінджера до Пекіну, його розмови там з провідними політиками, а головно довга зустріч з „предсідником" Мао.

Недалекий час покаже, як ЗСА будуть братися до цього вузла. Бо треба сказати, що крім леґенди про Олександрів меч була ще й інша. А саме, що йому вдалося ґордійський вузол... розмотати.

Василь Маркусь

МИРЯНСЬКИЙ РУХ УКЦ НА ШЛЯХУ ДО КОНСОЛІДАЦІЇ

Щоденна й тижнева преса недавно опублікувала комунікат, підписаний 36 діячами руху за патріярхат присутніми на спільних нарадах в Торонті 1-3 листопада 1973 р. під час Другого Світового Конгресу Вільних Українців. Цей сухий і стислий документ слід уважати одним із найважливіших досі заяв українських католицьких мирян. Його важливість ілюструє факт, що цей комунікат був підписаний від імени чотирнадцятьох мирянських організацій з шістьох країн в обидвох Америках та Австралії, а також від імени західньо-европейського Об'єднання організацій за патріярхальний устрій УКЦеркви. Практично всі діючі досі й заанґажовані у змагання за помісні права і патріярхат організації приєдналися до цього документу.

Його вагу збільшує факт, що ця нарада закінчила нездоровий фермент конкуренції за мирянський провід та внутрішню боротьбу в системі самого мирянського руху. Останнім часом внутрішні розходження загострились і вже знаходили вислів на сторінках преси. Здавалося, що дві останні зустрічі в Ню Йорку — конференція організацій за патріярхат та з'їзд мирян, скликаний Крайовим Товариством за патріярхальний устрій в ЗСА, помітно загострили відносини і дехто підносив думку про серйозну кризу, а то й небезпеку розкладу українського католицького мирянського руху. Але можливо, що це загострення й фермент були потрібні, щоб приспішити повне наладнання відносин на мирянському відтинку, бо інакше ще довго могла бути загрозлива атмосфера нез'ясованости й повільного відходу деяких сил від мирянської дії.

Нарада в Торонті була конечна і, хоч не була спеціяльно плянована, закінчилася відносним успіхом. Обидві сторони в останньому організаційному, а не ідейно-програмовому к о н флікті, зайшли задалеко, щоб продовжувати однобічну акцію. Точніше, зайшли в безвихідний кут, з якого був тільки єдиний вихід — тверезо обговорити спільні справи, усунути сповидні і дійсні різниці, узгіднити спільну плятформу і шукати організаційних форм упорядкування тепер уже численного й багатостороннього мирянського руху по всіх країнах дії УКЦеркви.

Торонтонська нарада 1-3 листопада стала цим сприятливим тереном зустрічі і розмов. Сам факт, що нарада відбулася після Архиєрейської Святої Літургії в намірення Світового Конгресу та з участю багатьох мирянських діячів, делеґатів на Конґрес з різних країн, створив сприятливу атмосферу для таких нарад. Участь у нараді взяли чолові діячі руху за патріярхат з різних теренів, особи, які несли довгі роки на своїх плечах тягар мирянської дії та своєї місії й досі не закінчили. Саме від зговорення їх багато дечого залежало.

Відбувся корисний обмін думками. Щиро, іноді з пристрастю, а може і з обопільними докорами, сказано собі взаємно багато; сказано в присутності таких мирянських діячів з-поза Америки й Канади, які могли бути потрібними арбітрами. Ці останні, також маючи на оці добро справи, корисно вплинули на злагіднення відносин та шукання шляхів порозуміння. Треба сказати, що кінець - кінцем, якими важкими окремі етапи домовлення і зговорення не були б, таки перемогли здоровий розсудок, твереза оцінка ситуації та добро спільної справи над частковими інтересами осіб чи груп. Учасники з Австралії, речники Об'єднання Українських Католицьких Організацій Австралії, та факт об'єднаного мирянського руху в Західній Европі, також репрезентованого на нарадах, вплинули позитивно на договорення й усунення неполадків у мирянському русі ЗСА та Канади, зокрема ж між Товариством за патріярхат в Америці та громадськими організаціями в ЗСА, які створили окрему Раду організацій за патріярхат.

Вислідн триденних нарад опубліковані у стислому і сухому, але багатомовному комунікаті. Звертаємо увагу саме на важливі головні пункти спільного документу.

Насамперед стверджено потребу існування сильного мирянського руху в УКЦеркві, який продовжував би змагання за внутрішню віднову та організаційно - ка-

(Закінчення на стор. 3-ій)

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редаґує: д-р Михайло Данилюк

ГРИПА ЦЬОГО РОКУ

Державний Центр Інфекційних Недуг передбачає, що цієї зими, правдоподібно, не буде ширшої епідемії грипи або вірусової інфлюенци ані азійського типу, ані новішого типу т. зв. Лондон-72, яка останніми роками дала себе гостро відчути, як це було із азійським типом у минулому десятилітті. Все ж таки, сподіваються, що в окремих місцях лондонський тип „флю" таки проявиться і не виключене захворювання ширшого круга населення в даній околиці. Коли говориться про епідемію, то мається на увазі цілу країну, і такого широкого захворювання десятками тисяч людей не передбачається.

Беручи до уваги, що один або обидва типи грипи проявлять всебе взимку, відділ Охорони Публічного Здоров'я, а за ним і лікарські круги рекомендують, щоб окремі катеґорії людей прийняли імунізацію проти обох видів інфлюенци. Це передусім відноситься до людей старших віком, недужих на серце або легені, людей, що переходили недавно складні операції, мали серйозніші недуги тощо. Ми зі свого боку наполегливо рекомендуємо, щоб люди із хронічними недомаганнями, а зокрема такі, що мають проблеми із серцем та легенями, а також старші віком, перейшли імунізацію, або, якщо вони її мали минулого року, взяли посилювач у свого лікаря.

Імунізація складається із двох ін'єкцій кілька тижнів або більше одна після другої, залежно від типу вакцини чи фірми, що її виробляє. Більшість вакцин тепер дають охорону проти обох видів грипи. Якщо хтось перейшов імунізацію в минулому або позаминулому роках, тоді йому слід прийняти лише одну ін'єкцію.

Симптоми обох грип — приблизно однакові, їх часто важко розрізнити. Лондонський тип інфлюенци дає дещо більше гострих симптомів дихальних органів, як, наприклад, біль горла, сухий і болючий кашель тощо. Азійський тип дає на початку більше болів голови, м'язів, болить сильно спина. Обидва типи характеризуються гострим і раптовим початком недуги, в и с о к о ю г а р я ч к о ю, н е ж и т о м, кашлем, болем голови. Обидва типи мажуть дати поважні ускладнення у цілому організмі, а особливо часто переходять у запалення легень. Недужі на серце або легені можуть мати поважніші комплікації.

Лікування самої грипи засадничо просте, о с к ільки специфічного ліку проти неї немає. Проти вірусів ще нема антибіотиків. Тому організм мусить сам побороти інфекцію, а допомогти йому можна такими заходами: спокій у ліжку, пити багато рідини, брати аспіринові препарати, для звичайного кашлю — будь - який комерційний сироп. Гострі симптоми і гарячка повинна пройти за два - три дні, а повне видужання за 5 - 6 днів, якщо нема ускладнень. Коли ж гарячка тримається більше двох днів, кашель надто болючий, болить у грудях і загальна кволість не поправляється — необхідно лікарської допомоги, щоб лікувати або запобігти комплікаціям.

Останніми часами було чимало дебат про вартість вітаміну „С" у лікуванні застуд і грип. Об'єктивні студії в медичних центрах Торонто, Сан Франсіско і Лондоні підтвердили, як повідомляє медична преса, що вітамін „С" хоч і не лікує повністю грипи, то все ж таки скорочує захворювання і перебіг хвороби та ускладнення на яких 30 відс. Студії в цій ділянці ще не повні. Прихильники лікування вітаміном „С" радять для профілактики брати денно 1000 міліграмів вітаміну, а в часі недуги до 3000 міліграмів аж поки гарячка пройде, повертаючись знову до старої дози.

СПРАВА ХОЛЕСТЕРОЛЮ

На тему холестеролю ми, як і кожний лікар, одержуємо чимало запитів. Про цю проблему ми кілька разів писали, дещо порушили у нашому „Довіднику" і давали пояснення. Все ж чимало людей, зокрема старшого віку, часто турбуються цим питанням, а особливо неспокійні, якщо у них викажеться вищий вміст холестеролю, а лікар, як вони іноді твердять, „не звертає на це уваги". Ми так не думаємо. Справа у тому, що вміст холестеролю не завжди є повним і єдиним критерієм в оцінці пацієнта.

Даємо короткі пояснення. По-перше, сам холестерол не дає повних інформацій, бо при недугах серця, тиску крови тощо, важливішими є деякі інші фракції холестеролу, передусім т. зв. триґліцериди. Якщо ця фракція нормальна, а сам загальний холестерол дещо підвищений, лікар не завжди робить із цього „велику історію", хіба пацієнт має високу вагу тіла, історію серцевого удару і т. д. Але й тоді він швидше радить зредукувати вагу, перейти на дієту, а не вживає складних і не завжди добре діючих медикаментів. Тут ціла справа лежить у руках самого пацієнта і не лікар „не звертає уваги", а сам пацієнт занедбує себе. У таких випадках нема маґічного ліку, який повернув би холестерол до нормального, бо справа дієти і ваги тіла є повною розв'язкою.

Подруге, а це варто старшим людям пам'ятати, вміст холестеролу не у всіх однаковий і відхилення часто вважаються нормальними. Це залежить від віку людини, статі, ваги і росту людини. Колись думали, що є певні постійні числа, на базі яких визначувалось нормальний чи п і д в ищений вміст холестеролу для всіх. Але останніми роками доведено, що цей вміст нормально вагається від людини до людини. І так, наприклад, якщо у чоловіка віком 40 років із певною вагою і ростом холестерол не може перейти цифри 240-260 міліграмвідсотків, то в людини віком 70 років, із такою ж вагою, це число може нормально дійти до 300-310 і т. д. Інакше кажучи, коли холестерол перевіряється, тоді це число не треба порівнювати із числом свого сусіда, а просто запитати, чи воно в межах нормального для даного віку і статі. Модерні лябораторії, що визначають холестерол при аналізах, дуже точно вираховують межі нормального для кожної людини і самим числом не варто турбуватись, якщо лікар на це не звертає особливої уваги.

о. Ігор

УКРАЇНЦІ В ПАПУА НОВІЙ ҐВІНЕЇ

(9)

Одягаюсь, як личить в гарячім Лей і залишивши всі свої речі в кімнаті, яку мені призначили, вибачаюсь перед Владикою і вибираюсь на цілий день, щоб побути між своїми людьми.

Двома автами їдемо до хати нашого лікаря-дентиста. По дорозі коротенько переказую, як про них довідався, звідки я і пощо приїхав. Лікар розказує мені, що в Мелборні він закінчив дентистичний факультет і тепер є директором дентистичних відділів у 4-ох дистриктах Нової Ґвінеї. Під його командою працюють коло 50 осіб: дентистів, їхніх асистентів, механіків і різних помічників. Його дружина Антонія, з роду Максимів, давня пластунка. Передаю їм привіт від брізбенців, головно від Р. Павлишина, інженера-архітекта, якого вони добре знають. Цю родину Бог поблагословив сином Марком, який студіює в Мелборні, та донями Кармен і Анною, Монікою. Дуже гарна родина.

Пані Оксана Карролл походить зі славного Джілонґу, Вік. Кілька років тому вийшла заміж за Павла, католика, який займається асекураціями, а вона вчителює в гайскулі. Казала мені, сміючись, що вчить англійських дітей нічого іншого, як тільки англійської мови. Наша людина. І ще мені казала, що діти чужинців здібніші, ніж англійські.

Панство Стебницькі дуже гостинні, їхня хата велика і гарна. Ми посідали в їхній вітальні у вигідні фотелі і почали розмову. Про п-во Карролл я довідався, як і про п. Сидора, від нашої парафіянки в Брізбене, Дарії Корнійчук. Пані Оксана дуже вдоволена, що я приїхав. По перекусці умовляємось, що буду на обіді у пані Оксани, а на вечері у п-ва Стебницьких. Даємо знати до місії, до Владики, щоб на мене не чекали.

Лей велике портове місто, повно квітів та фіґових дерев. Багато модерних крамниць та декілька крамниць із збірками різьб з Сепіку та гірських околиць. Однак тут вони дорогі і не такі гарні. Катедра західнього стилю. Показує мені Павло, де його дружина вчить, їдемо на узбережжя, попри велику площу для гри в ґольф, і ми знову в хаті Павла і Оксани. Нам до товариства п. Карролл запросив своїх друзів. Обід приготовила молода господиня дуже смачний, український. Вкінці дякую за все, і прошу, щоб п-во Карролл прибули ввечері до докторів на чарку „стрем'яного" ,бо завтра їду до Бульолю-Вав.

Д-р Стебницький бере всю свою родину, і ми їдемо на прогулянку його великим автом. Показує мені великий шпиталь, де й він має свою канцелярію, ходимо по кімнатах його „офісу" — неділя, все замкнене, однак він має свої ключі. Далі їдемо до ботанічного саду і до військового кладовища, де поховані австралійські і альянтські вояки з Другої світової війни.

Гробова тиша панує над цим упорядкованим кладовищем. Сотки гробів. На головному хресті перебігаю очима прізвища спочилих. Не зауважую ні одного українського. Далі ми поїхали до військових касарень. Наш лікар є також майором-капітаном при військових силах Австралії. При брамі вояк „б'є в дах", і ми опиняємось у великому військовому селищі.

Над вечір повертаємось до хати докторів, а перед вечерою зустрічаємося з п-вом Каролл. П'ємо „стрем'яного". Після вечері їдемо до палати Владики голляндця, знайомимось і довго говоримо про різні справи. Прощаюсь з докторами і гайда на спочинок.

На другий день близько полудня сідаю в літак до Бульолю. З Лей до Бульолю коло ста миль, одначе дорога дуже крута і тяжка. На тій дорозі є наш земляк Володимир Ігнатів (звуть його всі Валлі), має родину в Брізбені. Отже це 10-та наша людина в ПНҐ. В. Ігнатів має тягарове авто, управляє сад, мешкає в Муменґу, біля Лей, на жаль, я не мав нагоди з ним познайомитися.

У Бульолю-Вав дістаюсь до хати священика, який при перекусці р о з п о в і в мені про п. Ігнатова і сказав, що більше українців тут немає. Їдемо автом до Вав, де я сплю в його резиденції а о. парох повертається до Бульолю. Ранком по відправі їду через Вав на летовище, яке цікаве тим, що розташоване на схилі, отже летуни тут мусять мати особливішу вправу в причалюванні.

В літаку нас троє. Понад 150 миль летимо серед хмар, дощу, вітру, понад чи поміж горами. Літаком кидає і я не один раз хрещуся. Врешті сідаємо на знанім вже мені летунськім майдані в Порт Морсбі. Ще раз кладу на грудях великий хрест подяки.

ДАРУ

По приїзді з Вав священики мене вітають у хаті побіч катедри. Телефоном даю знати п-ву Престашевським, що я вже повернувся з далекої дороги. Увечері я гостем в домі нашого судді і при чарці доброго австралійського вина розповідаю їм про їхню доню сестру Цецілію та передаю від неї поздоровлення батькам і малий дарунок.

В останні дні мого перебування в ПНҐ, я зробив ще три поїздки з Порт Морсбі на острови Дару, Тробріянд і Сідія. Всі вони в Папуа.

Острів Дару лежить на захід від столиці ПНҐ, в затоці Папуа, 276 миль повітряною лінією. Всього 100 миль на південь — суходіл Австралії через просмик Торрес, а за кілька миль від Дару острови, які належать до Австралії.

Острів Дару має лише дві милі ширини і одну довжини. Коли порівнюю інші околиці та дієцезії, то Дару виглядає як найбідніший. Тут немає великих плянтацій, земля неврожайна. Дорога, що перетинає острів, у бідному стані, всього дві - т р и крамниці і один малий готель. Навіть катедра, єпископська палата і місійні забудування бідні. Владика і місіонери — французи з Канади. Крім Дару, до дієцезії належать численні селища, розташовані в Західних Горах-Верховині та над величезною рікою Флай. До тих селищ можна дістатися тільки літаком або човнами.

Мене, як канадійця, Владики і Отці прийняли гостинно. Замешкав в кімнаті побіч Владики, правив Служби Божі в катедрі. Сам Владика взяв мене на оглядини свого острова. Тубільці якоїсь дивної чорної раси, середнього росту з сумно-негарними обличчями і плоскими носами. Живуть бідно, займаючись риболовством. При мені виладовували тонни „пронсів"-рачків уже опакованих в плястикових мішках і складали їх у холодильники, звідки їх літаками розвозять по цілому світі. Пристань збудували американці під час війни, отже комусь навіть війна щось добре принесла.

Тут, сказали мені, живе учителька-українка з Австралії. Однак, по розшуках виявилось, що за день перед моїм приїздом вона виїхала з острова. Називалась Ріа Олійник з Парамата - Сиднею.

(Продовження буде).

Третя виставка Яра Плавюка в Чикаго

Належить до традиції 12-го Відділу Українського Золотого Хреста в Чикаго поруч інших видів суспільної праці, опікуватися нашими мистцями. Та опіка виявляється у влаштовуванні мистецьких виставок, які, завдяки вмілому підборові мистців та оформленню виставок, утішаються все зростаючим моральним і матеріяльним успіхом.

Між іншими мистцями, яких виставки улаштовував наш Відділ, є молодий мистець Яро Пловюк, якого вже третю з черги виставку влаштував наш Відділ в днях 16-18 листопада ц. р.

Яро Плавюк уродженець Гуцульщини. Малярство студіював в Парижі, Інсбруку та Чикаго. Виставляв свої праці в Парижі, а оце вже втретє в Чикаго. Виставки принесли дуже добрі рецензії, а попри те гарні матеріяльні успіхи. На другій виставці в Чикаго, яка відбулася в днях 5-7-го листопада 1971 р. продано поверх 30 картин мистця.

Відкриття виставки, яка, як попередні (в 1968 та 1971 р.) мало відбутися в мистецькій галерії „Левів", 2353 Вест Чикаго в п'ятницю, 16-го листопада.

Євгена Верес
Пресова референтка 122-го Відділу УЗХ в Чикаго

ОРГАНІЗАЦІЯ АВТОСТОЯНОК В УКРАЇНІ

Київ. — Газета „Радянська Україна" з 17 листопада опублікувала постанову Ради міністрів УССР „Про деякі заходи по впорядкуванню зберігання легкових автомобілів та інших транспортних засобів, що належать громадянам". Згадана постанова заторкує питання організації і будівництва відкритих автостоянок та гаражів в містах і селищах України. Постановою касується будівництво одноповерхових боксових гаражів як неекономічних. Заплановано будівництво відкритих автостоянок, на яких за зберігання автомобілів передбачена відповідна оплата.

МИРЯНСЬКИЙ РУХ УКЦ НА ШЛЯХУ ДО КОНСОЛІДАЦІЇ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

[illegible] оформлення цієї Церкви як окремої східньої і помісної за на засадах патріярхального устрою. Різні організації, які змагались за ці цілі й виникали спонтанно в міру місцевих потреб, почали приймати засаду, що в кожній країні чи церковній одиниці акція за патріярхат мала вестися через єдину організацію. Різні крайові організації в свою чергу творять спільний і вирішальний центр — світове об'єднання мирянських організацій. Слід знаком, що всі дотеперішні спроби в організаційній формації, хоч були корисні й мали добру інтенцію, не були повні й не охоплювали цілости мирянського руху.

Справу [illegible] [illegible] і неузгідненості організацій за патріярхат, зокрема у ЗСА, належить розв'язати утворенням єдиного крайового об'єднання за патріярший устрій. З уваги на це Товариство за патріярхат виявило готовість змінити свій статут та структуру, включно із зміною назви, щоб дати місце трьом складовим чинникам мирянським за наші церковні права — організації мирян, — [illegible] членів Церкви, релігійним організаціям та тим громадським організаціям, що уважають за свій обов'язок сприяти [illegible] прагненням УКЦеркви. Усі ці три складники знайдуть відповідне місце у спільній організації українських католицьких мирян в ЗСА за патріярхат УКЦеркви.

Поодинокі крайові товариства чи міжкрайові об'єднання, зберігаючи свою внутрішню автономію і специфіку терену, приступають до світового об'єднання та співпрацюють з ієрархією й організованим рухом [illegible] для тих же самих цілей розбудови помісности і завершення УКЦеркви патріяршим устроєм. [illegible] [illegible] товариств і організацій [illegible] є в рядах [illegible] [illegible] [illegible]. Вирішено покласти основи під нову й поширену організацію світового руху за патріярхат. До цього покликано чоловик репрезентантів мирянського руху — д-ра Ю. Цяпка, голову Організаційного Комітету Канади й Америки та Міжкрайового осередку за патріярхат, д-ра В. Пушкаря, голову Світового Товариства за Патріярхат, та д-ра П. Зеленого, голову Европейського Об'єднання товариств і комітетів за патріярхат, щоб вони у співпраці та порозумінні з крайовими організаціями підготували спільний з'їзд, на якому саме така об'єднана і репрезентативна світова централя мала б постати. Такий з'їзд намічено на 15-18 лютого 1974 р. в Римі.

Ми переконані, що існують всі передумови для того, щоб цей з'їзд відбувся та довів до завершення структури мирянського руху у світовому маштабі. Різниць поглядів та концепцій на організацію та дію мирянських організацій є значно менше, ніж це висувається в розпалі полеміки. Бажання крайових організацій мати цей відтинок упорядкованим та воля Їх Блаженства бачити єдину і спільну мирянську силу є тими важливими чинниками, перед якими мусять поступитися всякі часткові перешкоди чи особисті застереження.

Одначе запорукою успіху з'їзду в Римі може стати ініціятива і перші кроки для впорядкування відносин на головному терені мирянського організованого руху, а саме в ЗСА. Згідно з торонтонськими резолюціями, тут повинні бути зроблені перші кроки до полагодження, а саме покликання спільної комісії для переведення реорганізації єдиного об'єднання за патріярхат. Значною мірою ключі до розв'язання цієї справи й ліквідації нікому не потрібного конфлікту перебувають у руках проводів обох формацій — Товариства за ПУ УКЦ та Ради організацій за Патріярхат УКЦ. Хочемо вірити, що обидві управи зроблять усе, а якщо треба, підуть на обопільні концесії і порозуміння, щоб мирянський рух вийшов з застою та став живою, об'єднаною і діючою силою, такою потрібною сьогодні Українській Католицькій Церкві.

Професора Штогрина обрано до Сенату Іллінойського університету

Д-ра Дмитра Штогрина обрано членом Сенату Іллінойського університету в Урбана - Шампейні. Це велими почесна функція, але й водночас це не менше відповідальний обов'язок бути членом цього високого органу одної з найбільших американських високих шкіл, якою є цей університет, що нараховує коло 35,000 студентів.

Праця проф. Штогрина в цьому ж університеті та в Українській студентській Громаді при ньому має за собою уже свою історію. Прибув він сюди разом із своєю рідньою в 1960 р. зі столиці Канади, Оттави. Там, в Оттавському університеті закінчив він студії, осягнувши ступінь магістра із слов'янських студій та бакалявра з бібліотекарства, а пізніше докторат з української літератури. Впорядкувавши з цим одержав він срібну медалю з того ж університету та почесну нагороду від канадського Т-ва „Гролієр". В Іллінойському університеті проф. Штогрин працює на становищі голови Каталогового Відділу потужного Слов'янського Департаменту в університетській бібліотеці, а від 1970 р. веде вищий курс історії української літератури в Департаменті Слов'янських Мов і Літератур. Виклади української мови, що їх веде проф. Курт Кляйн, введено у програму навчання цього університету ще в 1964 р. До встановлення цих курсів причинились, в першу чергу заходи цих двох професорів. Від початку праці в Іллінойському університеті проф. Штогрин раніше разом з проф. М. Брицьким, а тепер з проф. Є. Радзимовським є дорадником місцевої Української Студентської Громади, з якої за цей час вийшли десятки українських абсольвентів цього університету. Багато з них із певністю можуть назвати себе його вихованками. Та найбільшим здобутком Іллінойського університету в царині української науки вважає він українську колекцію в університетській бібліотеці, яка фактично започаткована в 1960 р. і зросла до сьогоднішнього часу на чи не найбільшу університетську книгозбірню україніки в Америці, нараховуючи близько 17,000 томів, між ними багато рідкісних видань.

Поза працею в університеті проф. Штогрин є головою Т-ва Українських Бібліотекарів Америки і членом ряду наукових та професійних організацій в ЗСА і закордоном. Під сучасну пору він керує працею над одним з найважливіших сучасних видань для українців — „Біографічним Довідником Українців у Північній Америці", як його головний редактор.

Д-р Дмитро Штогрин

Д-р Євген Радзимовський
проф. Іллінойського університету і дійсний член НТШ

Авторський вечір Дарії Ярославської у Балтиморі

Управа 59-го Відділу СУА в Балтиморі, 7-го жовтня ц. р. в приміщенні „Самопоміч", влаштувала відомій письменниці Дарії Ярославській авторський вечір.

Голова Відділу Анна Стельмах привітавши гостю, подала її коротку біографію та деякі дані про її письменницьку і журналістичну працю.

Приявні дізналися, що письменниця Дарія Ярославська виростала на соняшному Поділлі і там розпочала свою творчу працю.

Її першу повість „Полин під ногами" — 1936 р. відзначено нагородою Товариства Письменників і Журналістів у Львові. Згодом появилися такі твори, як: „В обіймах Мельпомени" (життя українського театру), „Поміж Берегами" — (про наш великий ісход) „Її Ню Йорк" — (скорочений роман з життя молоді), „Повінь" — трилогія про таборове життя. Також в різних часописах появилися її етюди та новелі. Останньо авторка пише багато статтей з ділянки культури та інших актуальних проблем нашої дійсності.

Статтю письменниці „Українська мова і книжка" нагороджено цього року на конкурсі СУЖА. З черги Д. Ярославська говорила про українську книжку й українську мову, про процес творення книжки і авторські переживання та труднощі притаманні нашій часто невідрадній дійсності і збайдужілій до книжки поставі. Цілком слушно письменниця уважає що дуже часто почуття меншевартости, що його багато наших людей не вміють позбутись пов'язане з незнанням основніщої правди про Україну.

Авторка вірить, що українська молодь на чужині — може уявити собі тільки провелич і красу України — читаючи українську книжку, і що для кожної матері джерелом у вихованню дітей на повноправних, незалежних громадян повинна бути українська книжка. Поширювання її і заохочування до читання це — безумовно справа великої ваги. Про неї не тільки треба писати, але день у день у нашій пресі про це треба пригадувати. „Канарок" — гумореска і вар, який треба продати спожиткові, щоб книжка сповнила свою місію, і щоб дала можливість далі творити і видавати.

Вибрані твори письменниці читали: Ірена Траска — „Канарок" — гумористка і мгр Марійка Уляйович — „Тасмнація" — новеля. Авторка прочитала деякі уривки, а саме: „Милосердя" — з життя акторів і новелю „Голуби".

В дискусії висловлювались на тему прочитаного і творчости авторки взагалі: мгр Лідія Лемішка, Лідія Шавяк, Олена Іллавацька і Анатоль Булавка. Усі підкреслювали вартість творів письменниці, саме тепер для української молоді та української людини в усіх країнах її поселення. Довго ще продовжувалась цікава гутірка з письменницею за солодким печивом і за чаєм.

Марія Булавка

Андрій Добрянський одружився

Коговз, Н.Й. — Минулої неділі, 25-го листопада, тут відбулося вінчання соліста Метрополітальної опери Андрія Добрянського із Стефанією Анною Вілинською, донею відомих наших союзових і громадських діячів Осипа і Глорії Вілинських. Андрій Добрянський і його дружина Стефанія Анна познайомились на Союзівці, де Стефанія працювала під час вакацій. Звінчав їх минулої неділі о. Маріон Ф. Каволя в приявності рідні та запрошених гостей, між ними головного предсідника УНС Йосипа Лисогора і його дружини пані Марії.

Новий режим в Греції закріплює свої позиції

Атени. — Консолідацію своїх позицій в Греції новий військовий режим під проводом ген. Файдона Гізікіса, нового грецького президента, проводить в двох напрямках: чистки уряду і війська з прихильників поваленого президента Джорджа Попадопульоса і селективного звільнювання з ув'язнення противників попереднього режиму. Під сучасну пору не менше як десять високих військових старшин, яких усунено з займаних ними позицій, перебувають під домашнім арештом. З під домашнього арешту звільнено лідерів трьох грецьких опозиційних партій Панайотіса Канеллепулоса, Г. Мавроса та І. Зігдіса. Всі три лідери находилися під домашнім арештом за те, що висловилися у підтримку студентським заворушенням. В Греції новий уряд скасував воєнний стан і відкрито університети та школи за винятком тих високих шкіл, де були недавно заворушення. Усунений президент Попадопульос далі находиться під домашнім арештом у своїй віллі недалеко Атен, де його застав військовий переворот.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями й Знайомими, що 10-го жовтня 1973 року, в Яворові, Україна, відійшов у Вічність на 56-му році життя наш Найдорожчий і Незабутній БРАТ і ШВАГЕР

бл. п.
ТАРАС ПРОКОПІВ

Горем прибиті:
ЛІДІЯ і ПЕТРО ЯЦЕВІ

Покійний залишив Дружину, Доні, Зятів і внуків в Україні.

Ділимося з Українським Громадянством сумною вісткою, що дня 22-го листопада 1973 року, упокоївся в Бозі наглою смертю, на 73-му році життя

сл. п.
Інж. МИРОН БУНОЄМСЬКИЙ

член Нюйоркського Відділу ТУІА.

Дорогій Дружині п. Ірині та Рідні складаємо найглибше співчуття.

Т-ВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ
МЕТРОПОЛІТАЛЬНИЙ ВІДДІЛ, НЮ ЙОРК

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США
З глибоким смутком повідомляємо, що 8-го жовтня 1973 року, в Стоктоні, Каліфорнія відійшов у Вічність

св. п.
ЮЛІЯН КАМЕНЕЦЬКИЙ

член — науковий співробітник УВАН, педагог і український громадський діяч.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Сестрі проф. І. Каменецькому й Родині висловлюємо співчуття.

УПРАВА УВАН

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого і Незабутнього МУЖА, ТАТА і БРАТА

бл. п.
МИХАЙЛА ПОПІЛЯ

буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в неділю, 2-го грудня 1973 року
в Церкві РІЗДВА ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІЇ в НЮ БРАНСВИК, Н. Дж. о год. 8-ій рано, а
ПАНАХИДА
о годині 11-ій.

Просимо згадати в цей день Незабутнього в своїх молитвах.

Горем прибиті:
дружина ОЛЬГА
син ВІКТОР
брат ІВАН
сестра АННА в Україні з родиною

Невмируща „Наталка-Полтавка" на сцені в Лос Анджелесі

Затужила місцева українська громада за рідною сценою. Бо хоч існує у нас т.зв. ТАУС (Товариство акторів української сцени), з чималим членством, директором і Управою, — проте вистав театральних нема.

Не могли стерпіти цього справжні любителі театрального мистецтва і вирішили діяти поза рамками ТАУС'у. Очолила цих ентузіястів п-і Зіна Шмалій — в минулому знана співачка і акторка українських вистав у Парижі і Буенос Айресі.

Знаючи добре, як трудно без сталого театрального колективу обсадити ролі, п-і Шмалій узяла до постави „Наталку-Полтавку", де лише 6 дійових осіб. Опріч того, організаторка знала, що чудові пісні „Наталки-Полтавки" радо послухає кожен, аби лише добре їх виконати. Отож вона запросила на головну ролю солістку-сопрано Капітоліну Задорожну-Моше, а собі взяла ролю Терпелихи та обов'язки режисера. Це було зовсім слушно, бо з усіх ентузіястів, які наважились „проламати мур мовчанки" в театральній ділянці нашої громади, п-і Зіна Шмалій мала таки найбільший досвід у поставі цієї п'єси, бо неодноразово грала в ній (у минулому) головну ролю.

Але трудно було знайти Возного. Це бо справді специфічна роля, з особливою канцелярійною мовою давніх часів. Невреґульованість „Возного питання" гальмувала підготову вистави. Але п-і Шмалій була наполеглива і по якомусь часі знайшла Возного поза Лос Анджелесом — у Санта Барбара — в особі Андрія Тритяка. З обсадою інших чоловічих ролей труднощів не було: грати Петра зголосився соліст-тенор хору „Кобзар" Петро Марцінів, Миколу — актор Кость Матвіїв, а ролю Виборного — Гліб Старовійт.

Вже перші проби показали, що названі особи не тільки сцену люблять, але й мають певні сценічні здібності. А Гліб Старовійт ще вельми прислужився своїми малярськими здібностями, виготовивши гарні декорації.

Настала неділя 28 жовтня. Початок вистави заповіджено на 4 год. по пол. у залі Українського Культурного Осередку. Публіки було ледве півтори сотні, і довелося почати майже на 40 хв. пізніше, коли в залі вже було триста осіб.

Ось розсунулась заслона — й очі глядачів милує вулиця українського села з причілком хати та криницею на передньому пляні. Ще мить — і з'являється Наталка, йдучи по воду.

Не будемо переказувати всього дійства — воно читачам відоме. Скажемо про гру героїні — при чім не як фаховий театральний критик (бо таким себе не вважаємо), а як глядач-любитель.

Отже: голосово п-і Задорожна була цілком добра і на сцені почувалася „як у себе вдома"; загалом гра невимушена, імпонуюча. У перерві висловлюємо своє вдоволення сусідові. Та він, виявляється, з моєю оцінкою гри героїні не згоден. „Забагато, — каже, — у грі п-і Задорожної оперної афектації: і в жестах, і в руках, в інтонаціях голосу. Знову ж подекуди занадто „бойовий" тон. Це руйнує ілюзію, що перед вами слухняна, скромна сільська дівчина.

Трохи ніби й рація, коли оглядатись на традицію.

Але чи саме в слухняності та скромності полягає ядро — чи, скажемо так, — домінанта образу Наталки? Наталки як героїні, що дала своє ім'я цілій п'єсі? Адже в дальшому розвитку сюжету — в III дії — бачимо Наталку іншу: вольову, рішучу, яка прилюдно „уневажнює рушники", то пак вимушені заручини з Возним. При цім Наталка явно-славно арґументує: вона погодилась була вволити волю матері й обіцяла вийти заміж за Возного лише тому, що ні вона, ні мати не знали й не відали — чи Петро ще живе на світі? А що тепер Петро явився і її любить, то ніхто не вправі примусити її йти заміж за нелюбого. Та й матері, мовляв, тепер нічого журитися, бо трудолюбивий Петро дасть раду злидням і догляне її в старості.

Ця слушна і становча позиція Наталки навернула „на путь істини" насамперед Виборного: він тепер захоплено вітає сміливу поведінку Наталки, кваліфікуючи її як справжню „поведінку полтавки". А далі завагалась і Терпелиха, особливо з того моменту, коли Петро продемонстрував, що він таки на заробітках дещо заощадив для бідної Наталки. Тоді п. Возний, збагнувши, що його женихання цілком безнадійне, зважився і собі на „полтавський поступок", а іменно: відмовився від усяких прав і претенсій щодо Наталки в користь доброчесного Петра.

Оть так розумна, волелюбна дівчина Наталка виводить усіх ближніх на „правдиву і щасливу путь".

Ясно, що саме тут перед глядачем станула та Наталка, що її виносив творчий задум драматурга. В добі Котляревського це був у значній мірі образ „передчуваного завтра", образ дівчини (і взагалі жінки), що протестує проти насильства над її людською волею і прагненням; образ дівчини, яка бореться за людську гідність і не хоче бути знаряддям чи засобом чийогось щастя — хоч би це була й рідна матір. Вона бо хоче — і певна, що має на це повне право — власного щастя. Така Наталка дійсно гідна бути героїнею твору, названого її імeнем.

Та Іван Котляревський все таки був людиною свого суспільства тодішньої доби. В літературах народів Сходу Европи тоді же жива була — і навіть певною мірою обов'язуюча для творів із сільським сюжетом — течія т. зв. сантименталізму з його замилуванням до патріярхальних чеснот: скромности та чулости („сердешности"), слухняности щодо старших (віком чи суспільним становищем), побожности та покірности своїй долі — „Божій волі". Звідси й помітні зиґзаґи в Наталчиному образі у самого автора. А народницькі симпатії більшости наших театралів XIX століття „бойову" Наталку всіляко применшували, вияскравлюючи натомість риси „унісонні" сантиментальному стилеві.

Нам було цікаво дізнатися — як сприймає п'єсу наша молодь? На жаль, справжньої „молодої молоді" в залі майже не було. Тож довелося задовольнитись відгуком „молоді старшої" — віку на межі тридцятки.

— „Аж шкода було дивитися, як Петро своєю нерішучістю та „покірністю долі" ледве не зіпсував „гепі-енду", — почули ми від одної співрозмовниці. — Хібаж такий повинен бути „вірний" парубок? Не коритися й плакати, а боротися за кохану дівчину і за себе повинен був Петро!

— Ну, а як вам Наталка? Вона ж також плакала і покорялась.

Так, алеж тільки доки не було Петра. Та й то, видать, більше „для маневру", щоб протягти час.. та ще, щоб мати — стара Терпелиха — не дуже натискала. Взагалі, Наталка — окей! Утерла таки носа Возному й Виборному.

— А що ви скажете про гру Терпелихи? Адже й тут сльози..

— О, це зовсім інша річ: тут сльози на місці! Ви ж тільки подумайте: стара жінка, вдова, звідусіль злидні... Алеж і добре заграла цю ролю п-і Шмалій — аж мені сльози до очей тиснулися!

— То правда, — втрутився в розмову мимохідь якийсь мужчина — гра п-і Шмалій і мене зворушила — правдива акторська гра! І голос, і дикція — усе як слід. (Стишено). Чи це правда, що їй вже понад сімдесятку? Аж не віриться..

Певна річ — не всі в залі сприймали й оцінювали сценічні креації однозгідно. Так само нормальною була й наявність певних розбіжностей у тлумаченні п'єси в цілості. Але увага всіх присутніх була зосереджена на сценічному „лицедійстві", що відбувалось у них перед очима; у всіх воно будило живу думку й емоції. І в цім, власне, секрет невмирущости „Наталки-Полтавки" на сцені: її образи-персонажі — як плід справжнього мистця — багатозначні, місткі, „перспективні". Творячи їх, письменник сприймав навколишню дійсність, суспільне життя не поверхово, не „бігцем", а посутньо, з глибинною застановою, прозираючи в далину простору і часу. Творами з такими образами справді забезпечене довготривале життя.

І навпаки: твір з образами „на дистанцію носа", що не виходять за рамки квартальної (чи хай навіть річної!) моди — легко однозгідно тлумачити, але й ще легше забути.

Виставою „Наталки-Полтавки" 28-го жовтня ц.р. в залі УКО авдиторія була цілком задоволена. Про це свідчили тривалі оплески під час усіх дій, а в фіналі — справжня овація та букети квітів у такій кількості, що „Терпелиха" і „Наталка" вже не знали, куди їх класти.

Та й було за що пошанувать організаторку й усіх виконавців, включно з проф. Лесею Куриленко, музичному супроводі якої вистава багато завдячує своїм успіхом.

А. Юриняк

Появилась платівка Василя Мельничина

У тих днях вийшла в світ платівка лірично-драматичного тенора, Василя Мельничина, при співучасті Фільгармонічної Оркестри міста Лексинґтону, Кентакі, під управою д-ра Джорджа Зака і піяністки Жонеллі Повп як акомпаньяторів. Субвенціонована Стейтовою Комісією для Мистецтва, оркестра, складена з майже шістдесятки вибраних музиків ужита для супроводу співу співака є в наших обставинах нещоденною справою. Взагалі дається в нас відчути, що піддержка офіційних кіл Америки мистецтву дає також українській музиці чимраз більше заохоти, щоб появилися нові електронічні записи.

Почавши від хору Бандуристів, виходить платівка з музикою сл. п. Миколи Фоменка відспівана п-і Ізабелею Фоменко при співучасті інших артистів і частинно у супроводі симфонічної оркестри за старанням канадського комітету очолюваного п-і Оксаною Брезгун-Соколик. Приблизно в той сам час долучується кілька різних платівок сл. п., тенора, М. Скалі-Старицького зі зразковим виконанням творів Миколи Лисенка. Далі появляються записи й інших визначних виконавців. А цілком недавно вийшла в Арґентині платівка Алісії Андреадіс з українською піснею, в супроводі для кількох пісень, оркестри Буенос Айресу, які оркестрував Антін Копитович. Решта пісень п-і Андреадіс виконувалась у супроводі популярного ансамблю.

До тих здобутків долучується нині чудовий лірично-драматичний тенор, Василь Мельничин. Він дуже переконливо передає світову і українську пісню і музику. Його голос свіжий, легкий і гнучкий, рівночасно і великий. Його співацька техніка на тій висоті, що вибагливий слухач радіє. А ще й до того Мельничин різнородною програмою і добрим смаком в її передачі слухача завойовує.

На першій стороні платівки, італійською мовою, є церковна арія п.з. „Піста Сеньоре" (Милосердя Господи), що її скомпонував Алессандро Страделля. Слідують романтичні та „веристичні" оперові Арії: одна з „Богеми" — Дж. Пуччіні, друга з „Ріголетто" — Дж. Верді, третя з „Еліксіру кохання" — Дж. Доніцетті і четверта з „Т о с к и" — Дж. Пуччіні. Тут співак виказує гарний і багатий в звучання і красу голос, питомий італійській школі, до того ступеня, що зовсім полонює слухача.

Віддавши данину світовій музиці, друга сторона і друга половина програми платівки присвячена, сімома зразками, українській п і с н і. Для не-українців подано на обгортці поетизованою англійською мовою переклади українського тексту виконуваних пісень. Із них перші два, моєї роботи, слабенькі. першою піснею є улюблена нашими батьками і дідами полународна пісня-романс п. з. „Крилець, крилець", скомпонована Р. Придаткевичом для голосу з оркестровим вступом і супроводом до пісні. Переглянувши перемиський збірник для чоловічих хорів В. Матюка з рр. 1884 і 1896, не є мені ясно, чи поему та мелодію уложив анонімний Б. К. а В. Матюк їх оформив для хору — і чи Матюк може також є композитором мелодії. Вірш другої строфи змінив Р. Придаткевич із-за причин звучання. Як би не було, ця колись дуже популярна мелодія, хоча тепер трохи призабута, впроваджує слухача в наші давніші, спокійніші ч а с и, Другий сольоспів до поеми О. Олеся п. з. „Рідне слово" є твором Остапа Бобикевича. Думаю, що зробивши зґрабніше закінчення для цього доброго твору я дуже мало заслуговую на яке небудь співавторство. Поза тим у творі є мала недоречність, а це, що до героїчного вірша великого поета зроблено композитором мольову музику — а не протест, що „слово, орел скутий чужинцями кинуте на сміх!... Співочий грім... левів рев, будь мечем, Ні! Сонцем стань, в горі спинися, Осяй мій край і розлетися дощами судними над ним!". Думаю, що для грому, реву, суду — у вірші — треба в музиці снаги і сили у виразі а не плачів. Я признаюся, що спровокований цією „незгодою" музики з поемою я скомпонував свою власну (вдачну чи невдачну) версію музики, що здається краще виражує хід думок сильної поеми. Може колись-хтось її виконає. Повернувшись ще раз до музики „Рідного слова" Бобикевича, уважаю, що його музика є добра, виявляє багато тепла, під вокальним оглядом вона співакові добре „лежить", фортепіяновий супровід є піяністичний, її недостаток, що вона мало має спільного з текстом поеми і це її для цілости твору шкодить. Остап Бобикевич був сином відомого письменника о. Олекси Бобикевича, а його мати була рідною сестрою композитора і визначного хорального диригента Остапа Нижанківського. Музика була в крові майбутнього композитора від дитинства. Будучи близьким приятелем обох родин, я пам'ятаю, що Нижанківські хлопці, особливо Нестор, і Остап Бобикевич, темпераментно досить відрізнялись, а Нижанківських хлопців „натягали" чи то „брали на бас" двоюрідного брата Остапа за його сантиментальність.

Сольоспів А. Гнатишина „Жита" до вірша О. Олеся під акомпаньямент фортепіяна є глибоковідчутим твором і наш співець його зворушливо виконав. Народна „Пісня чабана" укладу А. Гнатишина виконана у супроводі оркестри відзначається вдумливістю і красою.

„Чую пісню" Ігора Соневицького до вірша Д. Загула виявляє справжній творчий талант композитора, а його відчуття поеми і вміння дає й йому змогу виразити „той шелист листя, шум сосон І щось тій пісні в унісон Так ніжно в серці зашепоче..." Соліст і піяністка, здається слухачеві,, є самі в захопленні цим чудовим краєвидом поеми.

„Люблю", пісня А. Гнатишина до слів О. Олеся звучить виразисто і мило, хоча якщо не помиляюсь, трошки мляво. Чи це відноситься на адресу соліста чи піяніста тяжко сказати. Може в хвилю запису настрою було менше. Міг і слухач не бути в бажаному настрою. Добре контрастуючи пісні надто бистро слідують одна по другій. Тяжко і схаменутись.

Аж тут, мов несподівано чуємо послідній сольоспів, що закінчує українську програму. Це „Пісня" А. Гнатишина до поеми Гр. Чупринки. Вона драматич н а. жива і бравурно зоркестрована дає радісний та сильний фінал — закінчення — цієї гарної збірки пісень і цього тріюмфального виступу нашого українського мистця. Його сердечно м и л і співання останутся завжди приємними гостями не одної української хати.

Роман Придаткевич

Світличка 76-го Відділу СУА

Дитяча Світличка при церкві св. Йосафата у Воррені, Міч. існує вже восьмий рік. Від самого початку опікується нею 76-ий Відділ СУА. У зайняттях з дітьми учительки кожного року пристосовують кращі методи праці. Найбільше користають із методи Монтессорі.

У світличці є багато рідноpодних забав - гор, що допомагають дитині в інтелектуальнім розвитку. Діти під доглядом учительки самі вибирають собі те, що їх інтересує, працюють самі і дуже вдоволені, як можуть похвалитися учительці своїми осягами. Ступнево переходять до більш ускладнених завдань.

Діти дуже люблять групові зайняття. До них належить кутик пісні і вірша, куток казки, рухови гри-забави, слухання платівки, засвоєння нової мелодії. Рухові гуртки витворюють в дитячій уяві казковий світ. Вони люблять бувати серед природи, зустрічати звірят, перемінюватися у них, мандрувати в Україну, їздити з мамою на закупи, їхати на ракеті на місяць, розмовляти про велику школу, бавитися снігом, збирати перші весняні квіти, осінні листочки, їхати на вакації, купатися в теплій водичці. Все це у формі забави. Люблять дуже зустрічатися з зайчиком - побігайчиком і слухати про його цікаві пригоди.

У програмі зайнять є завжди місце на річні роботи, що в них виявляється початок дитячої творчости.

Минулого року діти відбули прогульку на фарму при допомозі матерів. Пляну́ємо більше таких прогульок.

Протягом року Світличка влаштовує кілька імпрез. Відзначує прихід Свято г о Миколая, День Матері і закінчення навчального року. Дуже очікують приходу Отця Миколая і дуже солідно приготовляються, вивчаючи ролі. У Дні Матері віддають поклін Небесній Неньці, просять про кращу долю України, а свою рідну неньку вітають квітами, деклямують вірші, співають пісні. При закінченні року менші діти прощають старших — ґрадуантів, що залишають світличку, даруючи їм на пам'ятку книжечку від Світлички. Імпрези проходять в родинній атмосфері. Малі актори радіють, що до них загостили їхні найближчі, матері, бабусі, молодші сестрички і братіки.

Рік у Світличці починається у вересні, триває до кінця місяця травня. Зайняття відбуваються двічі в тиждень по три години денно. Традицією є вже дитячі вишивані забави, що їх влаштовує світличка при допомозі Відділу. Матері дуже старанно приготовляють вишивані одяги для своїх малят.

Найважливішим завданям світлички це — привітне українське середовище. Над опрацюванням програми учительки виховниці не жалують труду. Батьківський Комітет співпрацює зі Світличкою. Число дітей збільшується з кожним роком. У цьому році світличка має понад триццять дітей. Українська громада належно оцінює працю Світлички. Дитина, яка від молодого віку звикає до рідного середовища, залишиться на будуче корисним членом своєї спільноти. За працю учителькам Вараник і Капітанець — щира подяка.

Членка 76-го Відділу СУА.

ТАРЗАН, Ч. 7081. Давно знайома трійця подорожує

ONCE AGAIN THE INVETERATE TRIO TRAVELS TOGETHER-SECURE IN THE WARMTH OF THEIR FRIENDSHIP.
FUN IS ALWAYS ON THE AGENDA...
AND, WHEN NECESSARY-TO SUSTAIN THEMSELVES-THERE IS THE HUNT...

Знову давнознайома трійця подорожує разом — міцна сердечністю своєї приязні. Жарти є завжди на порядку дня...

А коли потрібно підкріпити сили, то відбувається полювання...